

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره .....
تاریخ .....
پرست .....
.....

عناوین دروس عمومی معارف اسلامی

مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (نامه شماره ۲/۲۲۹۶ مورخ ۸۳/۳/۲۳) عناوین سرفصل دروس معارف اسلامی را به این شرح تصویب کرد:

۱- دروس عمومی معارف اسلامی در پنج گروه و با این عناوین درسی می‌باشند:

گرایش	کد درس	عنوان درس	واحد	ساعت
۱- مبانی نظری اسلام	۰۱۱	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۳۲
	۰۱۲	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲
	۰۱۳	انسان در اسلام	۲	۳۲
	۰۱۴	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲
۲- اخلاق اسلامی	۰۲۱	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲
	۰۲۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲
	۰۲۳	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲
	۰۲۴	عرفان عملی اسلام	۲	۳۲
۳- انقلاب اسلامی	۰۳۱	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲
	۰۳۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲
	۰۳۳	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۲
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	۰۴۱	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲
	۰۴۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲
	۰۴۳	تاریخ امامت	۲	۳۲
۵- منابع اسلامی	۰۵۱	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲
	۰۵۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره .....
تاریخ .....
پوسته .....

۲- گذراندن حداقل ۴ واحد از دروس مزبور برای دانشجویان دوره‌های کاردانی و حداقل ۱۲ واحد برای دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته و دکترای حرفه‌ای الزامی است.

۳- دانشجویان دوره‌های کاردانی موظفند یکی از دروس خود را از گروه «مبانی نظری اسلام» و درس دوم را از گروه «اخلاق اسلامی» انتخاب کنند.

۴- دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته و دکترای حرفه‌ای موظفند دو درس خود را از گروه «مبانی نظری اسلام» و یک درس را از هر یک از چهار گروه دیگر انتخاب کنند.

۵- دانشجویان دوره‌های کارشناسی ناپیوسته با توجه به گذراندن چهار واحد درسی در دوره کاردانی صرفاً موظفند چهار درس از چهار گروه «مبانی نظری اسلام»، «انقلاب اسلامی»، «تاریخ تمدن اسلامی» و «آشنایی با منابع اسلامی» را انتخاب کنند.

۶- دانشجویان اقلیت‌های دینی می‌توانند دروس مورد نظر خود را بدون هیچ محدودیتی از بین کلیه دروس مندرج در جدول دروس عمومی معارف اسلامی انتخاب کرده و بگذرانند.

۷- سرفصل دروس مزبور پس از تصویب در شورای اسلامی شدن مراکز آموزشی به دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ابلاغ می‌شود. ۱-۲-۵۴۲-۲/۷

سید محمد خاتمی
۱۳۸۳

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

کهنزاد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

عناوین درسی و سرفصل دروس معارف اسلامی

**کمیته برنامه‌ریزی دروس معارف اسلامی
معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری**

بهمن ۱۳۸۳

ریز مواد، سرفصل دروس و

منابع درسی

معارف اسلامی

مصوب کمیته برنامه‌ریزی دروس معارف اسلامی

(مورد تأیید کمیته اسلامی شدن دانشگاهها)

انسان در اسلام

کد درس: ۰۱۳

از مجموعه ۱، دروس مبانی نظری اسلام

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با دیدگاه اسلام درباره انسان، جایگاه او در نظام هستی و استعدادها و مسئولیت‌ها و آگاهی از ارزش واقعی انسان.

سرفصل‌ها (برای ۳۲ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی)

۱- کلیات و مفاهیم بنیادین

۱-۱- تعریف، اهمیت و ضرورت انسان‌شناسی

۱-۲- انسان‌شناسی از دیدگاه‌های مختلف (تجربی، اسطوره‌ای، فلسفی، دینی و ...)

۱-۳- انسان در نظرگاه عارفان مسلمان (مولوی، حافظ و ...)

۲- ساحت‌های وجود انسان

۲-۱- طبیعت و نیازهای مادی انسان

۲-۲- معنویت و فطرت الهی انسان

۲-۳- عقل و آگاهی انسان

۲-۴- آزادی و مسئولیت انسان

۳- کمال انسان

۳-۱- عشق و محبت (عشق حقیقی، عشق مجازی و عشق کاذب)

۳-۲- سیر تکامل انسان (شناخت خدا، عبودیت و تکلیف)

۳-۳- مراتب کمال و صعود انسان

۳-۴- عوامل و موانع کمال

۴- از خود بیگانگی

۴-۱- معنای از خود بیگانگی و دیدگاه‌های موجود در این باره

۴-۲- زمینه‌ها، عوامل و پیامدهای از خود بیگانگی انسان

۴-۳- انسان مدرن و بیگانگی از خود

۴-۴- درمان از خود بیگانگی

منابع:

۱. انسان در قرآن، و مرتضی مطهری.
۲. مبانی انسان شناسی در قرآن، عبدالله نصری.
۳. انسان شناسی (مجموعه کتب آموزشی از راه دور)، محمود رجبی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

منابع تکمیلی

۱. انسان شناسی، محمود رجبی، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۲. انسان از دیدگاه اسلام، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، احمد واعظی، تهران، سمت.
۳. انسان از دیدگاه اسلام، عبدالله نصری، تهران، پیام نور.
۴. سیمای انسان کامل از دیدگاه مکاتب، عبدالله نصری، تهران، دانشگاه علامه طباطبایی.
۵. انسان کامل، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۶. انسان در قرآن، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۷. انسان و ایمان، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۸. انسان شناسی فلسفی، هانس دیرکس، ترجمه محمدرضا بهشتی، تهران، هرمس.
۹. انسان از آغاز تا انجام، علامه سیدمحمدحسین طباطبایی، تهران، الزهرا.
۱۰. انسان در اسلام و مکاتب غربی، علی اصغر حلبی، تهران، اساطیر.
۱۱. فطرت در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء.
۱۲. معارف قرآن (خدانشناسی، کیهان، انسان شناسی)، مصباح یزدی، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۱۳. اومانیسم، تونی دیویس، ترجمه عباس مجز، تهران، نشر مرکز.